

[3 Hours]

[Total Marks : 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.

1. a) Select the most appropriate answer from the options given below (Any Ten) : (10)
- 1) Export marketing is important for countries because it leads to _____.
 - Peaceful international relations
 - Spread effect
 - Earning Foreign Exchange
 - All of the above
 - 2) Risk in export marketing due to civil disturbances is known as _____.
 - Commercial Risk
 - Political Risk
 - Legal Risk
 - Cargo Risk
 - 3) _____ contributes a major share of foreign exchange in the total Indian service exports.
 - Business Services
 - Software Services
 - Transportation Services
 - None of the above
 - 4) _____ raises the prices of imported goods thereby discouraging imports.
 - Non-tariff barriers
 - Tariff Barriers
 - International forums
 - None of the above
 - 5) GATT was replaced by _____ in 1995.
 - EU
 - WTO
 - WHO
 - IMF
 - 6) AoA, as per WTO stands for _____.
 - Agreement on Allied sectors
 - Agreement on Agriculture
 - Association on Agriculture
 - All of the above
 - 7) MEIS is expected to support _____ sector with special emphasis on improving the ease of doing business.
 - Service
 - Manufacturing
 - Allied
 - Agriculture
 - 8) DGFT grants _____ to Indian importers and exporters.
 - RCMC
 - IEC
 - Duty drawback
 - Blanket permit
 - 9) Five star export house needs to have minimum export performance of US\$ _____ million.
 - 1,000
 - 2,000
 - 2,500
 - 3,000
 - 10) ASIDE scheme provides benefits for _____.
 - Import of capital goods
 - Infrastructure development to states
 - Refund of excise duty
 - Import of raw materials in bulk

- 11) _____ enjoys the status of a deemed university.
- IIFT
 - FIEO
 - EPC
 - ITPO
- 12) FICCI was established on the advice of _____ in 1927 in India.
- Pandit Jawaharlal Nehru
 - Mr. J. R. D. Tata
 - Mahatma Gandhi
 - Lokmanya Tilak

1. b) State whether the following statements are True or False (**Any Ten**) : (10)
- 1) Export marketing helps in spreading risk of business.
 - 2) Export marketing is influenced by regional economic groupings of the world.
 - 3) India is one of the largest exporters of gems and jewellery sector.
 - 4) WTO agreements have no impact on export trade of India.
 - 5) India is not a member of SAARC.
 - 6) Global market research does not help exporters.
 - 7) MEIS & SEIS are associated with India's foreign trade policy of 2015-20.
 - 8) Onions are included under the canalised list of exports.
 - 9) AEZ is a specific geographic region reserved to establish agriculture based processing industries.
 - 10) MDA supplies imported raw materials to all exporters.
 - 11) IIP acts as a publicity wing of the Indian government.
 - 12) IGST is collected only by the state governments
2. Answer **any two** of the following : (15)
- a) What is export marketing? Discuss the features of export marketing.
 - b) Explain the factors influencing export marketing.
 - c) Explain briefly region wise India's export since 2015.
3. Answer **any two** of the following : (15)
- a) Distinguish between Tariff and Non-tariff barriers.
 - b) Explain in brief various WTO agreements.
 - c) Discuss the need for conducting overseas market research.
4. Answer **any two** of the following : (15)
- a) Write a note on India's foreign trade policy 2015-20.
 - b) Briefly explain Deemed Exports.
 - c) What are EOUs? Discuss the benefits given to EOUs.
5. Answer **any two** of the following : (15)
- a) Discuss IRMAC scheme given to exporters.
 - b) Explain the assistance provided by ITPO to Indian exporters.
 - c) Briefly explain the Duty drawback scheme.

6. Write short notes of the following (Any Four) :

(20)

- a) Problems of India's export sector.
 - b) Types of Tariff barriers.
 - c) EHTPs
 - d) Commodity Boards
 - e) Importance of export marketing from the view point of a nation.
 - f) Negative list of exports.
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. उजवीकडे अंक गुण प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

१. अ) योग्य पर्यायाची निवड करून विधाने पूर्ण करा (कोणतेही दहा) : (१०)
- १) निर्यात विपणन हे देशांसाठी महत्त्वपूर्ण आहे कारण, ----- त्याचा उपयोग होतो.
- शांततापूर्ण आंतरराष्ट्रीय संबंधांसाठी
 - विस्तारीत परिणामांसाठी
 - परकीय चलन प्राप्त होण्यासाठी
 - वरील पर्यायांपैकी सर्व पर्याय
- २) निर्यात विपणनामधील नागरी अडथळ्यांद्वारे येणाऱ्या धोक्यांना ----- म्हणतात.
- व्यावसायिक धोका
 - कायदेशीर धोका
 - राजकीय धोका
 - मालवाहू धोका
- ३) एकूण भारतीय सेवा निर्यातीमध्ये जास्तीत जास्त परकीय चलन मिळवून देण्याचा वाटा ---
--- आहे .
- व्यावसायिक सेवा
 - वाहतूक सेवा
 - सॉफ्टवेअर सेवा
 - वरीलपैकी कोणतेही नाही
- ४) ----- परकीय वस्तू महाग होतात व त्यायोगे वस्तूंच्या आयातीसाठी परावृत्त केले जाते.
- बिगर जकाती अडथळ्यांमुळे
 - जकाती अडथळ्यांमुळे
 - आंतरराष्ट्रीय मंचांमुळे
 - वरीलपैकी कोणतेही नाही
- ५) जी.ए.टी.टी. (GATT) हे सन १९९५ पासून ----- नावाने परिचित आहे.
- ई.यू. (EU)
 - डब्ल्यु.एच.ओ. (WHO)
 - डब्ल्यु.टी.ओ. (WTO)
 - आय.एम.एफ. (IMF)
- ६) डब्ल्यु.टी.ओ. नुसार ए.ओ.ए. चे ----- हे पूर्णरूप आहे.
- पूरक क्षेत्र करार
 - शेती सहयोग
 - शेती करार
 - वरीलपैकी सर्व पर्याय
- ७) सहजसाध्य व्यवसायवृद्धिसाठी, विशेष भर देण्याच्या दृष्टिकोनातून, एम. ई. आय. एस. (MEIS) ने ----- भर देणे अपेक्षित आहे.
- सेवा क्षेत्रावर
 - पूरक क्षेत्रावर
 - उत्पादन क्षेत्रावर
 - शेती क्षेत्रावर
- ८) भारतीय आयातदार व निर्यातदारांना डि.जी.एफ.टी. (DGFT) ----- देऊ शकते.
- आर.सी.एम.सी. (RCMC)
 - कर परतावा
 - आय.ई.सी. (IEC)
 - ब्लॅकट परवाना

९) पंचतारांकित निर्यातगृहांना ----- दशलक्ष अमेरिकन डॉलर्स इतकी निर्यात कामगिरी करून दाखविण्यासाठी गरज असते.

- १,०००
- २,५००
- २,०००
- ३,०००

१०) ए.एस.आय.डी.ई. (ASIDE) योजना ----- फायदे प्रदान करते.

- आयात भांडवली वस्तूंचे
- राज्यांना पायाभूत सुविधांच्या विकासाचे
- अबकरी कराच्या परताव्याचे
- मोठ्या प्रमाणात कच्च्या मालाच्या आयातीचे

११) ----- ला अभिमत विद्यापीठाचा दर्जा प्रदान करण्यात आला आहे.

- आय.आय.एफ.टी. (IIFT)
- फिकी (FICCI)
- ई.पी.सी. (EPC)
- आय.टी.पी.ओ. (ITPO)

१२) भारतात सन १९२७ मध्ये 'फिकी' (FICCI) ह्या संस्थेची स्थापना ----- ह्यांच्या सल्ल्याने करण्यात आली.

- पंडित जवाहरलाल नेहरु
- श्री.जे.आर.डी. टाटा
- महात्मा गांधी
- लोकमान्य टिळक

१. ब) खालील विधाने सत्य अथवा असत्य ते लिहा (कोणतेही दहा) :

(१०)

- १) व्यवसायामधील धोके विखुरण्यासाठी निर्यात विपणन मदत करते.
- २) जगातील प्रादेशिक आर्थिक गटांचा निर्यात विपणनावर पगडा (प्रभाव) आहे.
- ३) भारत हा रत्ने आणि दागदागिने क्षेत्रात एक मोठा निर्यातदार देश आहे.
- ४) भारताच्या निर्यात व्यापारावर डब्ल्यु.टी.ओ. (WTO) च्या करारांचा कोणताही प्रभाव जाणवत नाही.
- ५) भारत हा सार्क (SAARC) समुहाचा सदस्य देश नाही.
- ६) जागतिक विपणी संशोधनामुळे निर्यातदारांना मदत होत नाही.
- ७) एम.ई.आय.एस. (MEIS) व एस.ई.आय.एस. (SEIS) ह्या संज्ञा भारताच्या विदेश व्यापार धोरण २०१५-२० शी संबंधीत आहेत.
- ८) निर्यातीच्या कॅनलाईज्ड (Canalised) यादीत, कांद्याच्या समावेश आहे.
- ९) शेती आणि तत्संबंधीच्या उद्योगाच्या उगमासाठी ए.ई.झेड. (AEZ) म्हणजे राखीव विशिष्ट भौगोलिक क्षेत्र होय.
- १०) एम.डी.ए. (MDA) सर्व निर्यातदांना आयात केलेला कच्चा माल पुरविते.
- ११) भारत सरकारच्या प्रचार विभागाची धुरा आय.आय.पी. (IIP) सांभाळते.
- १२) केवळ राज्य सरकारे एकत्रीकृत वस्तू व सेवा कर (IGST) गोळा करतात.

२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

(१५)

- अ) निर्यात विपणन म्हणजे काय? निर्यात विपणनाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) निर्यात विपणनावर प्रभाव टाकणारे घटक स्पष्ट करा.
- क) सन २०१५ पासूनच्या क्षेत्रनिहाय निर्यातीची थोडक्यात चर्चा करा.

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

- अ) जकाती आणि बिगार जकाती अडथळे एकमेकांपेक्षा भिन्न कसे?
- ब) डब्ल्यु.टी.ओ. (WTO) चे विविध करार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- क) विदेशी विपणी संशोधन करण्याच्या गरजेची थोडक्यात चर्चा करा.

(१५)

४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

- अ) भारताच्या विदेशी व्यापार धोरण सन २०१५-२० वर टिपण लिहा.
- ब) 'अभिमत निर्यात' - थोडक्यात स्पष्ट करा.
- क) ई.ओ.यु. (EOU) म्हणजे काय? ई.ओ.यु. ना प्रदान करण्यात आलेल्या फायद्यांची चर्चा करा.

(१५)

५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

- अ) निर्यातदारांना मिळणाऱ्या आय.आर.एम.ए.सी. (IRMAC) योजनेची चर्चा करा.
- ब) भारतीय निर्यातदारांना आय.टी.पी.ओ. (ITPO) द्वारे करण्यात येणारी मदत विशद करा.
- क) कर परतावा योजना थोडक्यात स्पष्ट करा.

(१५)

६. टिपा लिहा (कोणतेही चार) :

- अ) भारताच्या निर्यात क्षेत्रातील प्रश्न
- ब) जकाती अडथळ्यांचे प्रकार
- क) ई.एच.टी.पी. (EHTP)
- ड) वस्तू मंडळे
- इ) देशाच्या दृष्टिकोनातून निर्यात विपणनाचे महत्त्व
- फ) निर्यातीमधील नकारात्मक यादी

(२०)